

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzətdir

№ 212 (7380)

Qəzet 1991-ci il
yanvarın 11-dən çıxır

19 noyabr 2025-ci il.
Qiyməti 60 qəpik

Zəngilanda Əlaqələndirmə
Qərargahının 5 illik fəaliyyətinə
həsr olunmuş iclas keçirilib

3

Azərbaycan və Mərkəzi Asiya
ölkələri arasında yeni
əməkdaşlıq platforması

2

Prezident İlham Əliyev: "Mərkəzi Asiya
və Azərbaycan artıq qlobal miqyasda
nüfuzu əhəmiyyətli dərəcədə artan vahid
geosiyasi və geoiqtisadi regiondur"

Şərq-Qərb mübarizəsi: dünyanın əsas güc mərkəzi dəyişir

7

YAP-ın fəaliyyəti xalqa
xidmət üzərində qurulub

5

Həyəcan təbili: 36 332 nikah,
15 480 boşanma

4

Həbs olunan Sevinc Osmanqızının
və İlqar Hacıyevin sonradan azad
edilməsi suallar yaradır

6

Gələn ildən bu
sahələrdə də ƏDV
qaytarılacaq

8

Uşaqları sosial
səbəkələrdən necə
uzaq tutmalyıq?

6

"Azərbaycanla Mərkəzi Asiya dövlətləri arasındada münasibətlər xüsusi xarakter daşıyır. Bizi çoxəslik ortaq tarix, mənəvi və mədəni irs, qardaşlıq, dostluq, həmərəlik birləşdirir. Biz bu əlaqələri nəinki qoruyub saxlamışq, həm da onlara strateji tərəfdaşlıq xarakterinə malik olan yeni dinamika bəxş etmişik.

Son illər yüksəksəviyyəli qarşılıqlı səfərlər müntəzəm xarakter alıb. Son üç ildə mən Mərkəzi Asiya ölkələrində 14 dəfə səfərdə olmuşam. Bu müddət ərzində həmkarlarım. Bu fikirləri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 16-da Özbəkistanın paytaxtı Daşkənddə Mərkəzi Asiya Dövlət Başçılarının 7-ci Məşvərət Görüşündə çıxışı zamanı bildirib.

Mərkəzi Asiya Dövlət Başçılarının 7-ci Məşvərət Görüşündə Azərbaycanın da tamhüquqlu əsasda qoşulduğu yeni formatda əməkdaşlığın perspektivləri açıqlanıb.

İclasa sədrlik edən Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev çıxışında qeyd edib: "Bu gün Mərkəzi Asiya dinamik inkişaf və səmərəli əməkdaşlıq məkanıdır, burada davamlı artım və rifah üçün yeni imkanlar açılır. Region sürətlə qlobal iqtisadiyyata integrasiya olunur: investisiya cəlbediciliyi artır, üçüncü ölkə bazarlarına ixrac imkanları və tranzit potensialı genişlənir. Ötən il region ölkələri arasında qarşılıqlı ticarət 10,7 milyard dollara çatıb və Mərkəzi Asiyaya ümumi investisiyanın həcmi 17 faiz artıb".

Bu Görüşdə qardaş xalqlar üçün tarixi bir gün olub. Azərbaycan Respublikasının tamhüquqlu iştirakçı qismində Mərkəzi Asiya Dövlət Başçılarının Məşvərət Görüşü formatına qoşulmasına dair prinsipial qərarlar qəbul edilib. Mərkəzi Asiya ilə Cənubi Qafqaz arasında güclü bir köprü qurulacaq və vahid əməkdaşlıq məkanının formallaşmasına yol açılacaq. Bu, sözsüz ki, hər iki regionun strateji qarşılıqlı əlaqəsini və dayanıqlılığını gücləndirəcək.

İclasda, ilk növbədə, mövcud görüşlərin regional dialoqun məşvərət formatından strateji Mərkəzi Asiya Birliyi formatına çevriləməsi təklif edilib. Vurğulanıb ki, bu istiqamətdə ilk addımlar Məşvərət görüşləri haqqında Əsasnamənin hazırlanması, rotasiyalı Katibliyin yaradılması və milli koordinatorların prezidentlərin nümayəndələri səviyyəsinə yüksəldilməsi ola bilər.

"Azərbaycanın bu formatda qoşulması ilə regionun qlobal miqyasda səsi daha əhəmiyyətli olacaq"

İclasda, ilk növbədə, mövcud görüşlərin regional dialoqun məşvərət formatından strateji Mərkəzi Asiya Birliyi formatına çevriləməsi təklif edilib. Vurğulanıb ki, bu istiqamətdə ilk addımlar Məşvərət görüşləri haqqında Əsasnamənin hazırlanması, rotasiyalı Katibliyin yaradılması və milli koordinatorların prezidentlərin nümayəndələri səviyyəsinə yüksəldilməsi ola bilər.

Həmərəliyin gücləndirilməsi və birgə inkişafa can atmaq Mərkəzi Asiyanın beynəlxalq mövqeyinin

Azərbaycan və Mərkəzi Asiya ölkələri arasında yeni əməkdaşlıq platforması

Prezident İlham Əliyev: "Mərkəzi Asiya və Azərbaycan artıq qlobal miqyasda nüfuzu əhəmiyyətli dərəcədə artan vahid geosiyasi və geoiqtisadi regiondur"

möhkəmlənməsinə və qlobal rolu-nun artırılmasına töhfə verir. "Mərkəzi Asiya +" formatlarının qarşılıqlı fealiyyəti güclənilir. Region nüfuzlu beynəlxalq platformalarda vahid mövqədən çıxış edir. Şübhəsiz ki, Azərbaycanın bu formata qoşulması ilə regionun qlobal miqyasda səsi daha əhəmiyyətli olacaq. Azərbaycanın iştirakı ilə formatın genişləndirilməsi Mərkəzi Asiyanın qarşısında xüsusi beynəlxalq tranzit, logistika və energetika sahələrində yeni imkanlar, geniş əməkdaşlıq üfüqləri açacaq. "Azərbaycanın Mərkəzi Asiya ölkələrinin əməkdaşlıq formatına qoşulması ilə bağlı qərara görə hörmətli həmkarlarına təşəkkür etmək istəyirəm. Bu qərar münasibətlərimizdə dostluq və qardaşlıq xarakterini bir daha təsdiqləyir, həmçinin geniş coğrafi məkanda əməkdaşlığın və qarşılıqlı fealiyyətin möhkəmlənməsinə xidmət edəcəkdir. Eyni zamanda, bizim formatımızda sədrliyi qəbul etdiyinə görə qardaş Türkmenistəni təbrik etmək istəyirəm.", - deyə dövlət başçımız çıxışında bildirib.

Azərbaycan artıq üçüncü dəfədir ki, Mərkəzi Asiya sammitlərində iştirak edir. 2023-cü ildə Tacikistan Prezidenti hörmətli Emoməli Şaripoviç Rəhmonun, 2024-cü ildə isə Qazaxıstan Prezidenti Kasim-Jomart Kemeleviç Tokayevin dəvəti ilə sammitlərin işində iştirak edib.

"Mərkəzi Asiya ölkələrinin Azərbaycana göstərdiyi qardaş dəstəyini yüksək qiymətləndiririk"

Mərkəzi Asiya dövlətləri ilə Azərbaycanın əlaqəlerinin sürətlə genişlənməsi regionda yeni siyasi

və iqtisadi reallıqların formallaşmasına səbəb olur. Bu dinamika, xüsusi, Azərbaycanın Vətən müharibəsində qazandığı tarixi Qələbədən sonra daha da güclənilir və yeni regional konsepsiyanın aktuallaşmasına gətirib çıxarır.

"Ölkəmiz öz ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpa etdiyindən sonra işğaldan azad olunmuş ərazilərin dirçəldilmesi üzrə genişmiqyaslı işlərə başlayıb. Biz bu məsələdə Mərkəzi Asiya ölkələrinin Azərbaycana göstərdiyi qardaş dəstəyini yüksək qiymətləndiririk". Bu sözləri Prezident İlham Əliyev Mərkəzi Asiya Dövlət Başçılarının 7-ci Məşvərət Görüşündə çıxışı zamanı söyləyib.

"Xüsusi qeyd edək ki, artıq Füzulidə Türkmenistanın qardaşlıq destəyinin rəmzinə çevriləcək məscidin təməli qoyulub.

Region ölkələrində ətraf mühit, iqlim və su ehtiyatları çatışmazlığı məsələlərinin artan aktuallığı fonunda Mərkəzi Asiya üçün Yaşıl İnkışaf Konsepsiyanın qəbulunun sürətləndirilməsinin vacibliyi qeyd edilib. Regionda artan su çatışmazlığı nəzərə alınmaqla, 2026-2036-cı illərin

"Mərkəzi Asiyada rəsional su istifadəsi üçün praktik fəaliyyət Onilliyi" elan edilməsi təklif olunub.

Mədəni və humanitar əməkdaşlığın genişləndirilməsinə xüsusi diqqət yetirilib. Bu kontekstdə Daşkənddəki İslam Sivilizasiyası Mərkəzinin gənclərin elmi və mənəvi maariflənməsi üçün faydalı platformaya çevriləcəyinə ümidi ifadə olunub. Eyni zamanda, Daşkənddə Beynəlxalq Mənəvi İrs və Təhsil Konqresinin müntəzəm olaraq keçirilməsi məqsədə uyğun hesab edilib.

"Əminəm ki, Azərbaycanın əsas hissəsini onun Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə birləşdirmək üçün bu ilin avqustunda Vashingtonda əldə edilmiş razılışmalar beynəlxalq daşımalar üçün tranzit imkanlarının genişləndirilməsinə töhfə verəcək. Azərbaycanda Zəngəzur dəhlizinin tikintisi başa çatmaq üzərdir. İlkin mərhələdə 15 milyon ton yükdaşma qabiliyyətinə malik bu dəmir yolu Orta Dəhlizin əsas arteriyasına çevriləcək. Həmçinin Zəngəzur dəhlizinin bir hissəsi olacaq avtomagistralın tikintisi də başa çat-

maq üzərdir", - deyə Prezident bildirib. Strateji cəhətdən mühüm olan Çin-Qırğızıstan-Özbəkistan dəmir yolu tikintisi logistikani birləşdirmək yanaşı, həm də formatını genişləndirəcək, Asiya və Avropanın çox böyük bazarlarına ən qısa yolu açacaq. Bu kontekstdə Zəngəzur dəhlizinin tikintisi la-yihəsi Çin-Qırğızıstan-Özbəkistan dəmir yolu məntiqi və strateji davamı kimi görünür.

Göründüyü kimi, Azərbaycan ilə Orta Asiya ölkələri arasındaki integrasiya yalnız regional güc birliliyi deyil, həm də qlobal rəqabətdə özünəməxsus modelini quracaq bir Avrasiya vizyonunun əsasını təşkil edir.

Zümrüd BAYRAMOVA

Azərbaycan Respublikasıının Prezidenti Administrasiyasının və Azərbaycan Respublikasının işgaldən azad edilmiş ərazilərində məsələlərin merkezləşdirilmiş qaydada həlli ilə bağlı Əlaqələndirmə Qərargahının rəhbəri Samir Nuriyevin sədrliyi ilə Zəngilan şəhərində Qərargahın 5 illik fəaliyyətinə həsr olunmuş iclas keçirilib.

Sonra iclasın gündəliyinə uyğun olaraq, "Azərbaycan Respublikasının işgaldən azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdış" Proqramının gerçəkləşdirildiyini bildirib. Onun sözlerinə görə, Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun bərpası və yenidən qurulması istiqamətində həyata keçirilən genişmiqyaslı işlər postmünəqışe dövründə tətbiq edilən ən sistemli və sürətli yenidənqurma modellərindən biri kimi beynəlxalq təcrübə üçün mühüm nümunədir.

Sonra iclasın gündəliyinə uyğun olaraq, "Azərbaycan Respublikasının işgaldən azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdış" Proqramının icrası çərçivəsində işgaldən azad edilmiş ərazilərdə yaşayış məntəqələri üzrə həyata keçirilən işlər barədə məlumatlar təqdim edilib. Əlaqələndirmə Qərargahının üzvlərinin səfəri davam edir.

Noyabrın 18-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Administrasiyasının və Azərbaycan Respublikasının işgaldən azad edilmiş ərazilərində məsələlərin merkezləşdirilmiş qaydada həlli ilə bağlı Əlaqələndirmə Qərargahının üzvləri Zəngilan rayonundakı "Dost Agro Park" a aid əkin sahələrindəki dairəvi (pivot) suvarma sistemləri, həmçinin həmin parkın heyvandarlıq kompleksinə baxış keçiriblər.

Daha sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Administrasiyasının və Azərbaycan Respublikasının işgaldən azad edilmiş ərazilərində məsələlərin merkezləşdirilmiş qaydada həlli ilə bağlı Əlaqələndirmə Qərargahının üzvləri Zəngilan rayonunun Ağalı kəndinin sahələri üçün parselləşmə aparılmış kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaq sahələrinə baxış keçiriblər.

Zəngilan Əlaqələndirmə Qərargahının 5 illik fəaliyyətinə həsr olunmuş iclas keçirilib

Azərbaycanın Mərkəzi Asiya Dövlət Başçılarının Məşvərət Görüşünə tamhüquqlu iştirakçı kimi qoşulması olduqca vacib hadisədir. Bu, çox təbii bir inkişafdır və tamamilə məntiqə uyğundur. Hesab edirəm ki, münasibətlər yüksələn xətlə davam edəcək. Cənubi Ermənistanla müharibənin keçmişdə qalması Azərbaycanın bütün sahələrdə beynəlxalq əlaqələrini daha da genişləndirməsinə fürsət yaradacaq.

Bu sözləri AZERTAC-a məxsusi müsahibəsində Avrasiya Təhlükəsizliyi və Regional Münasibətlər Mərkəzi (ATC) rəhbəri Kamran Bokhari təqdim etdi.

Kamran Bokhari: "Tramp marşrutu" Cənubi Qafqazda Şərqi-Qərbi ticarəti üçün yaranan əngəlləri aradan qaldıracaq

Kəsizlik və Rifah Proqramının baş direktoru Kamran Bokhari deyib.

O qeyd edib ki, "Tramp marşrutu" Cənubi Qafqazda Şərqi-Qərbi ticarəti üçün yaranan tixacları və əngəlləri aradan qaldıracaq. Bu yanaşma bütöv Xəzər regionuna şəhərlərə təsir edilə bilər.

"Müharibədən sonrakı bərpa

prosesi isə zaman alacaq, çünki bu iki ölkə uzun müddət bir-biri ilə qarşıdurmadı. Yalnız son beş il ərzində Azərbaycan Qarabağ üzərində nəzarətini bərpa edib və bu, irəliləmiş mərhələdə olan sülh prosesine yol açıb. ABŞ da bu prosesə yaxından dəstək verir. Ancaq sülh müqaviləsi imzalamaq bir mə-

səldir, keçmiş arxada qoymaq isə tamamilə başqa məsələdir. Keçmiş unutmaq səbəb, vaxt və hər iki tərəfin anlayışını tələb edir. Ona görə də hesab edirəm ki, bu iki ölkə iqtisadi faydalalar üçün əməkdaşlıq etməlidir. Yalnız bu yolla sülhsevər münasibətlərə nail olacaqlar", - deyə Kamran Bokhari əlavə edib.

Əsliyə Nazirliyinin rayon (şəhər) qeydiyyat şöbələri tərəfindən cari ilin 9 ayı ərzində 36 332 nikah ve 15 480 boşanma halları qeydə alınıb. Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə əhalinin her 1000 nəfərinə nikahların sayı azalaraq 4,8-dən 4,7-ye, boşanmaların sayı isə 2,1-dən 2,0-a düşüb. Həyəcan təbili çalan olan bu rəqəmlər yenidən boşanma ilə bağlı mövzunu gündəmə getirir. Hər birimiz ailə həyata qədəm qoyarkən böyükələrimizin "Bir yastıqda qocalasınız" kimi dəyərli tövsiyəni eşidirik. Bir yastıqda qocalmaq özündə dərin bir mənəni ehtiva edir. Bura ailə dəyərlərimizlə bağlı xüsusiyyətlərdən tutmuş ailənin uzunömürlülüyü, məhrəbanlıq, sədaqət, qarşılıqlı hörmət daxildir.

Bir yastıqda qocalmaq dünyanın gözəlliklərinin birincisidir. Bir-birini sevən, bir-birinə hörmət hissi olan insanların bölgündüyü həyatdır. Başlaşıqları yeni bir yolu uğurla addımlamaqdır. Onları mənzilbaşına aparan yoldur. Nə var mənzil başında? Əlbəttə ki, yaşılıq, övladlar, nəvənəticələr. Və bir də hər kes öz yolu na davam edəndən sonra ömrün yoldaşa ehtiyac duyduğu qalan hissəsi...

Bir yastıqda qocalmaq bu qədər gözəllikləri özündə cəmləşdirdiyi halda biz necə, bu ifadənin haqqını vərə bilirikmi? Bir yastıqda qocalmaq üçün mübarizə aparırıqmı? Yoxsa yastıqları ayırmalı həyatımıza da ayırrı, ailəni dağıdırı, hətta uşaqları da mal-mülkümüz kimi bölüşürük? Belə isə bir qədər bir yastıqda qocalmaq məsələsinə diqqət çəkək.

Boşanmaya gedən yol: yatağı ayırmalı

Bəzən iddialarımız, bəzən qürümüz, bəzənə sadəcə düşüncə zəifliyimiz ucbatından bir ömrə peşman olur. Söz yox ki, iki şəxs bir evdə yaşayır, hansısa səbəblər dən kiçik incikliklər olacaq. Lakin bu, o demək deyil ki, yataq ayrılmalıdır. Lakin ayıriq. Kin, iddia, düşünsəzliklə etdiyimiz bir hərəkət bütün problemlərin başlanmasına şərait yaradır. Yatağı ayırmalı küsüllüyün, söz-söhbətin uzanmasına, tərəflər arasında kin yaranmasına səbəb olur.

Anam qoca bir nənəsi varmış. Anam deyərdi ki, həmin nənə onlara belə məsləhət verəmiş ki, heyat yoldaşınızla aranıza her hansı bir inciklik yarananda qəti şəkildə yatağını tərk etməyin. Onsuz da ər-arvadın dalaşlığı yaz yaşıçı kimidir. Yazda tez-tez hava buludları, yağış əlenir, az sonra günəş doğur. Həqiqətən bir səhərdən nərildəyən-guruldayan hava deyilmiş. Bax, ər-arvad da belədir. Lakin yatağı ayırandı, artıq o yaz yağışından sonrakı gunes doğmaya bilər. Odur ki, nə qədər söz-söhbətiniz olsa da, yatağını tərk etməyin. Üzünüzü həyat yoldaşınıza tərəfə deyil, o yana çevirin, lakin yatağını ayırmayı.

Nəinki bu sözləri deyən həmin rəhmətlək nənə, evlərimizdəki bütün nənələr eyni fikirdə olublar. Elə "bir yastıqda qocalın" deyimi də bax, belə ailə təcrübələrinə əsaslanaraq yaranıb. Belə, ailələrin uzunömürlü olmasına, boşanmaların sayının artmasına, mahz bir yastıq paylaşmayı bacarmaqdan çox asıldır. Bu yastıq məhrəbanlıq, hörmətin, səmimiyyətin, doğmaliğin ünvanıdır. Bu ünvandan uzaqlaşmaq boşanmaların sayının artmasına, bu ünvana sadıq qalmaq ailənin uzunömürlülüyünə səbəb olan amildir.

Həyəcan təbili: 36 332 nikah, 15 480 boşanma

Yatağı ayırmalıda günahkar tərəf: qadın

Etiraf edək ki, yatağı ayıran tərəfçox halda qadın olur. Bununla bağlı bir sorğu keçirsek, əminəm ki, deyiklərimiz təsdiq olunar. Çünkü qadın kusəyən, nəzərinin çəkilməsini arzulayan varlıqdır. Ona görə də bu məsələdə kişilər bir az ayıq-sayıq olmalıdır. Hər hansı qadın belə bir səhəvə yol verəndə onun qarşısını almış, kin-küdürütin uzanmasına yol vermeməlidir. Əks təqdirdə soyuq münasibət gündən-günə dərinleşir və boşanmaya doğru ilkin addim atılır. Desək ki, elə bir şərait yaratmaq lazımdır ki, ər-arvaddan hər hansı incisin, küssün, bu, bir qədər yerinə düşməyəcək. Çünkü söz-söhbət istər-istəməz ortaya çıxır. İki nəfər bir həyatı, bir evi paylaşırsa, kiçik də olسا, bir inciklik meydana gəlir. Lakin bu, o mənaya gəlmir ki, incimisən, küsmüsənsə, otağını tərk etməli, yatağından uzaqlaşmalıdır. Bu, qəti şəkildə yolverilməzdir. Bir də tərəflərden hər hansı bağışlamağı, anlamığı bacarmalıdır. Xüsusiət de bu məsələdə qurur düşmən mövqəde dayanır, bunu unutmayaq...

Bağışlamaq mədəniyyətdir

Bağışlamaq isə böyük mədəniyyətdir. Hətta üzr istəmək bundan da böyük mədəniyyətin göstəricisidir. Belə isə nə üçün bizə bəzi hallarda "üzr istəyirəm" sözünü demək ağır gelir. Əslində səhv edən 1-2 saat sonra, yeni gərginliyi, əsəbiliyi ötəndən sonra günahkar olduğunu anlaysır. Belə olan halda nə üçün üzr isteməyək, bağışlanmağımızı xahiş etmeyək?

Dəfələrə tərəflərdən birini dinləyərək, günahın onda olduğunu anlayaraq üzr istəməsini məsləhət görəməyək. Lakin müşahidə edirik ki, günahı olmasına baxmayaraq, özünü günahkar saymayanlar var. Və yaxud da bili-bilə ki, günahkardır, hansı ki, bunu etiraf da edir, lakin "üzr istəmərəm", - deyib durur. Bax, boşanmaya aparan, ailənin dağılmışına səbəb olan amillərdən ən başlıcası da budur.

Belə, bağışlanması çətinlik yaranan məsələlər də var, təbii ki. Lakin ailənin qorunması naminə hər iki tərəf buna cəhd etməlidir. Yatağı ayırmamalı, səbrle məsələləri çözəmək, bacardığımız qədər ailənin dağılmışına yol verməməliyik.

Yuxarıda məsləhətlərindən söhbət açığım həmin nənə bir məsələni də tövsiyə edirmiş ki, evdə söz-söhbət olanda, evinizi heç vaxt tərk etməyin. Ev dörd divardan, dörd künçdən ibarətdir. Hər dəfə bir inciklik və ya problem olanda bir künçə küsün. Üz tutduğunuz künclər bitəndə, artıq bu evdə yaşamağın mümkünsüz olduğunu təsdiq edəndən sonra evi tərk etmək olar. Çox gözəl məsləhətdir, deyilmə? Bəli, hər biri bir cavahir dəyərində olan baba-nənə, ata nəsihətlərimiz hər zaman quşağından sağa, çıxlığımız yolda bələdçi olarsa, ailələrimiz qorunur, məhrəban, səmimi, qarşılıqlı hörmət şəraitində ailə dəyərlərini də yaşatmış olarıq.

Uşaq körpüdür

Müasir dövrdə gənclər ailə qurduqdan bir neçə il sonraya uşaq dünyaya gətirməyi planlaşdırır. Lakin bu, heç də müsbət seçim deyil. Aile qurmuşasın, ailə həyatına başlamış, deməkdir. Bu, öz ailəsi olan övladlarının gözü qarşısında ailəni dağıtmalıq onlara pis nümunə olmaq deməkdir. Bu, orta yaşı qadın-kişilərin nəvə oynatmalı olduğu halda məhkəməyə müraciət etmələri, min şirini bir aciya dəyişmələri deməkdir.

2023-cü ildə isə 693 kişi, 366 60 yaşından yuxarı qadın boşanıb. 2024-cü ildə isə 60 və yuxarı yaşı 761 kişi, 405 qadın boşanıb. İnsanın bu yaşda boşanmaq üçün müraciət etməsi yox, bunu ağılnı getirməsi qəbahətdir. Nə ola bilər ki, 40 il birlikdə yaşayandan, ailənin çətinliklərini, bərkime dövrünü arxada qoyandan, övlad, nəvə sahibi olandan sonra boşanmağa qərar verəsən? Bu, bizim ailə dəyərlərimizə böyük zərbdən başqa bir şey deyil. 60 yaşı 761 kişi və 405 qadın, deməli, gənclərimizə "bir yastıqda qocalın" nəsihəti-nəlqişini etməkdən məhrum oldu. Yəni, tərəflərin boşanma səbəbi nə olursa-olsun, artıq boşanmış, ailəsinə dağıtmış bir şəxs düşünürəm ki, bu tövsiyəni verməkdən belə çəkinər. Çünkü onların məsləhət və tövsiyəsi sözsüz, kənardan birmənali qarşılanmaz. Odur ki, xüsusiət də hənsi yaşda hənsi qərarları verməyi düşüne bilmək həyati anlamaq deməkdir.

Bir yastıqdan məhkəməyə

Təessüfəcili haldır ki, "bir yastıqda qocalın" deyimini sanki eşitməmiş kimi bir də baxıraq ki, səsizmən məhkəmələrdən gəlir. Bəlkə səhvim var, artıq qurulan ailələrə "bir yastıqda qocalın" deyən yoxdur. Bəlkə müasirleşməyimiz bir çox dəyərlərimiz kimi, bu deyimi də artıq lazımsız əşya kimi bir künçə tutlayıb. Bəlkə məhkəmə divarlarındakı sərtliyi, soyuqluğu bir yastığın istiliyindən və yumşaqlığından üstün tutmağa başlamışdır.

Bilmirəm belədir, yoxsa belə deyil, lakin qurulan ailələrin fonunda boşanmaların sayı məni bir vətəndaş kimi çox narahat edir. Azərbaycanda 2023-cü ildə 54,2 min nikah və 21,688 boşanma halları qeydə alınıb. 2022-ci ildə müqayisədə əhalinin hər 1000 nəfərinə düşən nikahların sayı 6,1-dən 5,3-ə azalıb, bo-

şanmaların sayı isə 1,6-dan 2,1-ə yüksəlib. 2023-cü ildə 54200 nikah, 21688 boşanma qeydə alınıb. Əhalinin 1000 nəfərinə düşən nikah 5,3, boşanma 2,1 təşkil edib. 2024-cü ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində 36 min 651 nikah və 15 min 964 boşanma hələ qeydə alınıb. Cari ilin birinci yarısında isə 24815 nikah və 10350 boşanma hələ qeydə alınıb. Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə əhalinin hər 1000 nəfərinə nikahların sayı 4,4-dən 4,9-a qədər artıb, boşanmaların sayı isə 2,1-dən 2,0-a düşə də, lakin bu da yüksək göstəricidir.

Cari ilin 9 ayı ərzində isə 36 332 nikah və 15 480 boşanma halları qeydə alınıb.

Bu gün Azərbaycanda boşanma ların sayı artıq qorxunc dərəcədədir. Elə yuxarıdakı rəqəmlər iki nikaha bir boşanma şəklində gelib. Bu isə dəhşətdir. Bunun üçün əməlli-başlı narahat olmağa dəyər. Lakin aid qurumlar hələ də bunun qarşısını almaqda çətinlik çəkir. Nə üçün? Bunu yəqin özləri bizi dən yaxşı bilər.

60 yaşında bir yastıqdan vaz keçənlər

Araşdırma zamanı qarşıma çıxan başqa bir statistika isə, sözün həqiqi mənasında, düzülməzdə: 2022-ci ildə Azərbaycanda ümumiyyətdə 15983 boşanma olub ki, bunnardan da 528-i 60 və yuxarı yaşda olan kişiler, 274-ü isə eyni yaş qrupunda olan qadınlar arasında qeydə alınıb. Bu, 35-40 illik ailələrin dəqilişəsi deməkdir. Bu, öz ailəsi olan övladlarının gözü qarşısında ailəni dağıtmalıq olmaq deməkdir. Bu, orta yaşı qadın-kishilərin nəvə oynatmalı olduğu halda məhkəməyə müraciət etmələri, min şirini bir aciya dəyişmələri deməkdir.

2024-cü ildə 18-19 yaşda nikahların 6-sı kişilər, 239-u qadınlar, 20-24 yaşlarında olan nikahların 450-si kişilər, 2385-i qadınlar, 24-29 yaş aralığında olan nikahların 2513-ü kişilər, 4266-sı qadınlar, 30-34 yaşlarında qurulan ailələrin 5117-si kişilər, 5446-sı qadınlar, 35-39 yaş aralığında qurulan ailələrin 4989-u kişilər, 4029-u qadınlar, 40-44 yaşlarda bağlanan nikahların 3500-ü kişilər, 225-i qadınlar, 45-49 yaşlarda qurulan ailələrin 2045-i kişilər, 1170-i qadınlar, 50-54 yaşlarda 1216-sı kişilər, 745-i qadınlar, 55-59 yaşlarda 723, (bir il əvvəl 533), qadınlar arasında isə 418 (bir il əvvəl 337), naməlum yaşda kişiler arasında 47, (bir il əvvəl 44), qadınlar arasında isə 18 (bir il əvvəl 17) boşanma qeydə alınıb. Göründüyü kimi, 30-60 yaş qruplarında olan insanlarda isə əsasən kişilər boşanmağa daha meyllidir. Bu yaşda olan qadınlardan dəfələrlə artıq sekilde bir yastıqda qocalmaq fikrində deyillər.

2024-cü ildə 18-19 yaşda nikahların 6-sı kişilər, 239-u qadınlar, 20-24 yaşlarında olan nikahların 450-si kişilər, 2385-i qadınlar, 24-29 yaş aralığında olan nikahların 2513-ü kişilər, 4266-sı qadınlar, 30-34 yaşlarında qurulan ailələrin 5117-si kişilər, 5446-sı qadınlar, 35-39 yaş aralığında qurulan ailələrin 4989-u kişilər, 4029-u qadınlar, 40-44 yaşlarda bağlanan nikahların 3500-ü kişilər, 225-i qadınlar, 45-49 yaşlarda qurulan ailələrin 2045-i kişilər, 1170-i qadınlar, 50-54 yaşlarda 1216-sı kişilər, 745-i qadınlar, 55-59 yaşlarda 723, (bir il əvvəl 533), qadınlar arasında isə 418 (bir il əvvəl 337), naməlum yaşda kişiler arasında 47, (bir il əvvəl 44), qadınlar arasında isə 18 (bir il əvvəl 17) boşanma qeydə alınıb. Göründüyü kimi, 30-60 yaş qruplarında olan insanlarda isə əsasən kişilər boşanmağa daha meyllidir. Bu yaşda olan qadınlardan dəfələrlə artıq sekilde bir yastıqda qocalmaq fikrində deyillər.

Bələliklə, bu qənaətə gəlmək olar ki, ölkəmizdə ailələrlə iş aşağı seviyyədə qurulub. Bunu bizden əvvəl statistika deyir. Həm də kişiler üçün ayrıca, qadınlar üçün ayrıca olaraq. Nəticə isə belədir: bizdə bir yastıqda qocalmağa meyli olanları olmayanlar üstələyir. Bu isə, ailə dəyərlərimizə əlibaltlı qara bir qüvvənin hücumu deməkdir. Bu hücumdan müdafiəyə hazırlıq?..

Ve bir yastıqdan "Gümüş", "Qızıl", "Brilyant" "Palid" toya qədər yoluşluqumuz olmalı halda, bu yol bizi nə üçün məhkəmələrə aparmalıdır? Bəlkə bir qədər düzümlü olaq. "Gümüş", "Qızıl", "Brilyant" toylarını qeyd edən ailələrdən nümunə götürür. Belə də etməliyik, Çünkü bizim illər, esrlər boyu qoruyub saxlaşdırıb ailə dəyərləri olub. Onu qoruyub gələcək nəsillərə verməyə hər birmiz borcluyuq.

Mətanət Məmmədova

Bu gün Cənubi Qafqazın ən böyük partiyası olan Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranmasından 33 il ötür. Partiya xalqın dəstəyinə arxalanaraq 33 ildir ki, Dahi Öndərimiz Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu siyasetə sadıq qalaqlaşmasına ve müstəqil dövlətçiliyimizin təreqqisine mühüm töhfələr verir. Tarixə nəzər salıqda məlum olur ki, YAP-in yaranması və keçdiyi yol çətin, ancaq şərəflə yol olub. Azərbaycan Respublikası Ali Soveti 1991-ci il 18 oktyabr tarixli sessiyasında "Azərbaycan Respublikasının Dövlət müstəqilliyi haqqında" Konstitusiya Aktını qəbul edib, müstəqil dövlət quruculuğu yoluna qədəm qoyulsa da çox ağır, üzüçü problemlərlə üzləşməli oldu. Hətta vəziyyətin son dərəcə ağır olması səbəbindən dövlət müstəqilliyini itirmək təhlükəsi ilə üzüze qalmışdı. Hakimiyəti zəbt etmiş qüvvələr problemləri həll etmək gücünə və imkanına malik deyildilər. Cənubi onlar siyasi baxımdan təcrübəsiz, dövlət idarəciliyində isə heç bir anlayışları olmayan şəxslər idilər. Vəziyyətin ağır olmasından istifadə edən erməni hərbi birləşmələri bir sıra ölkələrin hərbi, siyasi dəstəyinə arxalanmaqla ardıcıl olaraq torpaqlarımızı işğal edirdilər. Bu kimi ağır problemlərin həllinə səy göstərməkdənə AXC-Müsavat idtidarı Küçələrə çıxıb pozulmuş hüquqlarının, tapdanan haqlarının, sıradan çıxmada olan dövlətçiliyinə bərpasına və inkişafına çağırışlar edən xalqın üzərinə güc strukturlarını göndərir, onları zor gücünə susdurmağa çalışırı. 1993-cü ilin iyundan baş verən Gəncə hadisələri ölkə daxili ağır durumun kulminasiya nöqtəsi oldu. Azərbaycanda vətəndaş müharibəsi qəçiləməz idi. Ancaq aydın tətəkkürlü ziyanlılar, böyük xalq kütülləri vətəndaş müharibəsində qəçməğin və ölkənin düşdürüyü böhranından çıxarılması yolunu Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin ikinci dəfə hakimiyətə gəlməsində gördülər.

1992-ci il oktyabrın 16-da 91 nəfər ziyanının Azərbaycan xalqının adından imzaladığı və "Səs" qəzeti vasitəsi ilə Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevə ünvanlanan "Azərbaycan Sizin sözünüzü gözləyir" müraciətde deyildi: "Dünənə kimi kükə, meydanda səhərdən axşama qədər demokratiyadan danişanlar görünür demokratiyinin mahiyyətinin ne olduğunu dərk etmirlər. Əsl demokratik ölkələrde ordudan, polis, başqa inzibati orqanlar siyasetdən kənardır və bütün bu qüvvələr hakimiyətə olanlara deyil, xalqa xidmət edirlər. Rehbərliyin siyasi naşlılığından, idarəetmə səriştəsizliyindən, hakimiyət hərisliyindən həm daxidən, həm də xaricdən müəyyən qüvvələr öz mənafələri üçün məhərətə istifadə edirlər. Əger dünənə qədər Azərbaycanın sərvətləri bir istiqamətə daşınır aparılırdısa, indi var dövlətimiz bir neçə səmətə axıdlı. Bir sira Şərqi ölkələrindən qovulmuş Qərb inhisarçıları indi asanlıqla çoxdan həsrətində olduqları Bakı neftini elə keçirirler. Belə gedərsə biz siyasi əsarətdən qurtarmamış, tezliklə iqtisadi əsarete məruz qalacaqıq. Cənubi respublikanın olan-qalan iqtisadi potensialı sürətlə dağılır, təbii sərvətlərimiz talan edilir. Vəziyyətin ağırlığından, çıxılmazlığından, həyatın qeyri-sabitliyindən, gələcəyə ümidsizlikdən respublikanı yüzlərlə ziyalı - yüksək ixtisaslı kadrlar tərk edir. Sözsüz ki, ən ağır zərbə geniş xalq kütłəsinə, aşağı təbəqəyə dəyir. Hadisələrin bu cür inkişafı göstərir ki, yaxın gələcəkdə sosial ədalətdən heç əsər-əlamət də qalmayacaq. Halbuki uzun illər boyu imperiya boyundurğu və totalitar rejim altında inildəyən xalqımız bu gün demokratik qanunlara əsaslanan vətəndaş cəmiyyəti qurmaq arzusunu ilə yaşayır".

Ziyalıların müraciətində Azərbaycanın bütün bölgələrində aparılan ictimai rəy sorğularının nticələrinə əsasən qeyd olunurdu ki, yaratmaq istədiyimiz Yeni Azərbaycan Partiyasına bu gün rəhbərlik etməyə qadir olan yeganə mütləq lider Siz ola bilərsiniz və yalnız bu hədə yaranmaqdə olan partiya öz qarşısına qoymuş məqsədə çatar, respublikanın bütün zümrələrdən olan xalq kütłəsinə öz ətrafında birləşdirək Azərbaycanın siyasi, iqtisadi həyatında mövcud olan boşluğu doldurur, dövlət quruculuğu işlərində öz layiqli töhfəsini verə bilər: "Əminlik ki, Yeni Azərbaycan Partiyası müdrik aqsaqqalımız Heydər Əliyevin ətrafın-

YAP-in fəaliyyəti xalqa xidmət üzərində qurulub

Dahi Öndərimiz Heydər Əliyev: ""Səs" qəzeti mənim üçün çox əziz qəzətdir. Mən bu qəzətin xidmətlərini xüsusi qiymətləndirirəm..."

da birləşəcək dərin zəkalı, təmiz əxlaqlı, yüksək mədəniyyətli, müstəqil düşüncəli, milli qurruflu, peşəkar insanların siyasi partiyasına çevriləcəkdir. Əgər bu partyanın bünövrəsini Sizin kimi güclü dövlət xadimi qoyarsa, o, uzun illər xalqımızın bir neçə nəsl üçün də siyasi yetkinlik məktəbi olar. Biz Yeni Azərbaycan Partiyasını yeni düşüncə tərzli insanların Sizin ətrafınızda six birleşdiyi mütəşəkkil, güclü, aparıcı qüvvəyə malik bir partiya kimi görürük. İnanıraq ki, Azərbaycanımızın bu günü, sabahı namıne başqa partiya, qurum və cəmiyyətlərin vətənpərvər üzvləri də həlledici andaməhəz bu partyanın mövqeyində dayanacaqlar. Yeni qüvvələrin öncülü, aparıcı Sizin kimi şəxsiyyət olarsa, tezliklə müstəqil respublikamızın inkişaf istiqamətləri həm müəyyənləşdirilərlər, həm də uğurlu addımlar atılarsa".

Hər zaman qəlbi xalqı ilə döyünen Dahi Öndərimiz Heydər Əliyev ziyalıların narahatlığını başa düşürdü. Ona görə də, Ümummilli Lider Heydər Əliyev ziyalılara göndərdiyi 24 oktyabr 1992-ci il tarixli "Yeni, müstəqil Azərbaycan uğrunda" adlı cavab məktubunda Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılmasına və ona rəhbərlik etməyə razılıq verdi: "Güman edirəm ki, müstəqil Azərbaycan dövlətinin gələcək həyatının və fəaliyyətinin əsasını təşkil edən demokratiya və siyasi plüralizm şəraitində Sizin müraciətinizdə göstərilən Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılması obyektiv zərurətdən doğur. Belə partiya Azərbaycanın siyasi-ictimai həyatında fəal iştirak edərək yenidən müstəqil Azərbaycan dövlətinin möhkəməndirilməsində və inkişafında tarixi rol oynaya bilər". O fikri vurğulamaq lazımdır ki, o dövrde "Səs" qəzeti xalqın istek və arzularının əsas və yeganə təbliğatçı və təqdimatçı olub. Qəzətin 1991-1993-cü illər saylarında Ulu Öndər Heydər Əliyevin müsahibələrini və Onun haqqında məqalələri, həmçinin ölkə parlamentində çıxışlarını oxucularına təqdim edirdi. Qəzət Ulu Öndərin xarici metbuata verdiyi müsahibələri tərcümə edərək ölkə ictimaiyyətinə çatdırırı. Dahi Öndərimiz Heydər Əliyev xalqın çağışını ilə ikinci dəfə hakimiyətə geldikdən sonra "Səs" qəzeti həm Ulu Öndərin, həm də YAP-in fəaliyyəti haqqında cəmiyyəti məlumatlandırmaq missiyasını davam etdirdi. Məhz buna görə Dahi Öndərimiz Heydər Əliyev YAP-in 10 illik yubileyindəki çıxışında "Səs" qəzətini Azərbaycanın tarixinə düşmən bir qəzeti kimi xarakterizə etmiş və demişdi: "Səs" qəzeti mənim üçün çox əziz qəzətdir. Mən bu qəzətin xidmətlərini xüsusi qiymətləndirirəm. O zaman ki, mən Naxçıvanda işləyirdim və Bakıda bəzi dairələrdə Naxçıvana qarşı ədalətsiz hərəketlər olurdu. "Səs" qəzeti cəsaretlə çox ağıllı şəkildə məqalələr yazar, öz fikirlərini deyirdi. İctimaiyyətdə düzgün fikir formalaşmasına səy göstəridi. Bu qəzətə qarşı

təzyiqlər olurdu, lakin qəzet öz ideyaları uğrunda mübarizə aparmağı bacarırdı. "Səs" qəzətinin YAP-in yaranmasında, cəmiyyətin mərcləndirilməsində məlumatlandırılmasında çox böyük rol olsu. "Səs" qəzeti tarixə düşmüş bir qəzətdir".

"91-lər"-in "Səs" qəzeti vasitəsi ilə Azərbaycan xalqının adından Ulu Öndər Heydər Əliyev müraciəti ölkəmizin başının üstünü alan qara buludların tədricən aradan qaldırılmasına təkan oldu. Bu müraciətə ziyalılar tarixi missiyasını şərəflə yerinə yetirdilər. Cənub məhz bu müraciətə Ulu Öndərin müsəbət cavab verməsi nəticəsində Naxçıvanda Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis konfransı keçirilmişdir. Təsis konfransında ölkəmizin bütün bölgələrindən 500-dən çox nümayəndə iştirak etmiş və Ulu Öndərimiz Heydər Əliyev partyanın Sədri seçilmişdir. Yeni Azərbaycan Partiyasının siyasi səhnəyə çıxması ölkəmizin yenilişənəfisinin açılmasına getirib çıxardı. Təbii ki, Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranması o zaman ki ağır fəlakətli ictimai-siyasi vəziyyətindən və getdikcə bu vəziyyətin daha da kəskinləşməsindən irəli gələn tarixi zərurət idi. Bununla bağlı Dahi Öndərimiz Heydər Əliyev demişdir: "Yeni Azərbaycan Partiyası Azərbaycanda gedən ictimai-siyasi proseslərin içərisində çıxan zərurətdir... Yeni Azərbaycan Partiyasının fərqi ondan ibarətdir ki, bu partiya onu yaratmaq, siyasi fəaliyyətə məşğıl olmaq isteyən adamların istekləri ilə, bir təşkilat mərkəz olmadan... ağır şəraitde, böyük təqiblər şəraitində yaranmış bir partiyadır".

Dahi Öndər Heydər Əliyevin 1993-cü il iyundan 9-da xalqın çağırışına səs veririk Bakıya gələsi, Azərbaycanı mövcud təhlükədən xilas etdi. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Azərbaycan rəhbərliyinə qayğıdı ilə ölkənin ictimai-siyasi, səsli-siyasi, elmi-mədəni həyatında, beynəlxalq əlaqələrdə, bir səzle bütün sahələrde ciddi dönüş yarandı. Qısa müddədə nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarla, aparıcı dövlətlərlə geniş və əhatəli əlaqələr quruldu. 1993-cü il oktyabr ayının 3-de keçirilən prezident seçkilərində Dahi Öndərimiz Heydər Əliyev 98.80% səslə qalib gəldi və bununla YAP iqtidarı partiyası kimi özünü təsdiq etdi. Partiya "Yeni, müstəqil Azərbaycan uğrunda" ideyasından çıxış edərək, dövlət siyasetinin həyata keçirilməsində yaxından iştirak etməyə başladı. Üzvlərinin sayı sürətlə artan YAP aparıcı siyasi partiya kimi respublikanın ictimai-siyasi həyatında yüksək fəaliyyət nümayiş etdirdi.

1995-ci il noyabrın 12-de keçilən parlamente seçkilərdə YAP qələbə qazanaraq, Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisində 59 deputatla təmsil olundu. Bu qələbə xalqımızın Yeni Azərbaycan Partiyasına böyük etimadının göstəricisi idi. 1999-cu il dekabrın 12-de isə

Azərbaycanda ilk dəfə keçirilən bələdiyyə seçkilərində YAP böyük uğur əldə etdi və partiyadan 10 min 431 nəfər bələdiyyə üzvü seçildi.

Partyanın yeni dövrün tələblərinə uyğun inkişafı 1999-cu ilde keçirilmiş qurultaydan sonra daha da genişləndi. Belə ki, YAP-in rəhbərliyində Azərbaycan gənclərinin lideri olaraq Cənab İlham Əliyevin temsilçiliyi partyanın inkişafına yeni dəstək oldu. Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi varisi olaraq Cənab İlham Əliyev Yeni Azərbaycan Partiyasının gelecek fəaliyyətini daha geniş beynəlxalq müstəvilərə daşımış məqsədini uğurla həyata keçirdi. 1999-cu ilden sonra Yeni Azərbaycan Partiyası dünyanın bir sıra sağ mərkəzi hakim partiyaları ilə əlaqələr qurdı, beynəlxalq təşkilatlarda təmsilçilik hüququ qazandı. Partyanın nüfuzunun artması nəticə etibarı ilə siralarının genişlənməsinə gətirib çıxardı. 2005-ci ilin mart ayında keçirilən YAP-in III Qurultayında Azərbaycan Prezidenti, YAP Sədrinin birinci müavini Cənab İlham Əliyevin partyanın Sədri seçiləsi ilə partyanın həyatında yeni mərhələ başladı. Əgər YAP-in 2001-ci ilde keçirilmiş II Qurultayı zamanı partiya üzvlərinin sayı 230 min nəfər idisə, III Qurultaya qədər bu göstərici 360 min nəfərə yüksəlmişdi. Hazırda isə partiyamızın üzvlərinin sayı 800 minə yaxındır. YAP-in 5 mart 2021-ci il de keçilən qurultayında yeni, müasir dövrün tələblərinə uyğun qərarlar qəbul edildi. VII Qurultayda bir daha aydın oldu ki, YAP Azərbaycanın hərəkəfli inkişafına töhfə verən böyük səsli bazaya, güclü siyasi-intellektual potensiala malik partiyadır. YAP-in VII Qurultayında qəbul edilmiş qərar əsasında Yeni Azərbaycan Partiyasının yeni Nizamnaməsi, 40 nəfər tərkibdə idarə Heyəti, 13 nəfərdən ibarət Təftiş Komissiyası və yeni qurum olaraq YAP-in Veteranlar Şurasının 35 nəfərlik tərkibi təsdiq edilib. Bu islahat YAP-in inkişafında yeni tarixi mərhələ deməkdir. Məhz yeni deyişikliklər və islahatlar Yeni Azərbaycan Partiyasına cəmiyyətdə inəmin və etibarın daha da yüksəlməsinə təkan verir. 2022-ci il noyabrın 21-de Heydər Mərkəzində Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılması 30 illiyi münasibətlə keçirilən tədbirdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyev partiyamızın yaranmasının tarixi hadisə olduğunu bildirdi: "O vaxt gənc Azərbaycan Respublikası çətin günlər yaşayır. Müstəqilliyimiz cəmi bir yaşı var idi və müstəqilliyimiz birinci ili çox ağır keçmişdir, bəzi hallarda xalqımız böyük faciələrlə üzləşmişdir. Belə bir vəziyyətdə Azərbaycanın görkəmli nümayəndələri, vətənpərvər insanlar, ölkənin geleçəyini düşünen insanlar ölkəmizin nüfuzunu Heydər Əliyevin simasında görürdülər və məhz buna görə Ulu Öndər müraciət ünvanlaşmışdır. Bu müraciəti ünvanlayan məşhur "91-lər" öz tarixi missiyasını şərəflə yerinə yetirdilər. Cənub məhz bu müraciət əsasında, bu müraciətə cavab olaraq Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis konfransı Naxçıvanda keçirilmişdir. Təsis konfransında ölkəmizin bütün bölgələrindən 500-dən çox nümayəndə iştirak edirdi və onların tarixi qərarları ölkəmizin yeni sehifəsinə açılmasına getirib çıxardı".

Bütün bunlar onu deməyə əsas verir ki, Azərbaycan xalqı YAP-in fealiyyətinə, apardığı siyasetə "hə" deyir və bu mövqə yüz illər keşsə də dəyişməyəcək. Cənub Azərbaycan xalqı Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin əsasını qoymuş siyasetə sadıqdır. Millət olaraq Azərbaycan Prezidenti, Qarabağ Fətəhi, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyevin xeyrli, gərəkli fealiyyətini birmənali şəkildə dəstəkləyir.

İLHAM ƏLİYEV

Həbs olunan Sevinc Osmanqızının və İlqar Hacıyevin sonradan azad edilməsi suallar yaradır

Azərbaycan, azad, demokratik, hüquqi dövlətdir. Heç kim tutduğu məvqeyindən, daşlığı statusundan asılı olmayaq qanundankənar addımlar ata bilməz. Səbəbsiz yere deyilməyib ki, "qanun şahdır, şah qanun deyil". Azərbaycanın dağıdıcı müxalifəti və xaricdəki antimilli ünsürler anlaqsız vəziyyətdə və müxtəlif qüvvələrin təsiri altında olduqlarından Azərbaycanın qanunvericilik aktlarına qarşı hörmətsizlik nümayiş etdirirlər, addımbaşı cinayət əməlləri təredirlər. Xaricdə gizlənən Məhəmməd Mirzəli, Qabil Məmmədov, Qənimət Zahid, Orduşan Temirxan, Abid Qafarov, Tural Sadiqli, Arif Məmmədov, Sevinc Osmanqızı və digər antimilli ünsürler Azərbaycanda yaşadıqları zaman cinayət tərediblər və cəzalarını alıblar. Lakin cəzannın ədaletsiz olduğunu iddia edərək xaricə üz tutub, oradan xalqını sevən, dövlətinə bağlı vətənərəver oğullara qarşı təhqirədiciliyi fikirlər səsləndirir, videolar paylaşırlar. Nədən? Haqlı və əsaslı sualdır. Azərbaycanda doğulan, özünü azərbaycanlı hesab edəsən, ancaq xaricə üz tutan kimi ərmənidən bətər erməni olasan? Burada səbəb heç də Azərbaycanda yaşadığı zaman üzləşdiyi hansısa xoşagəlməz hadisə deyil. İnzibati tətbih olunması da Avropana və ABŞ-da oturub ölkəmizə qarşı ittihamlar irəli sürülməsi üçün əsas deyil.

Başlıca səbəb, xaricə gedərkən xəyalında qurduqlarının sabun köpüyündən başqa bir şey olmadığını görməsi, lakin geri qayıtmaya üzünən olmamasıdır. Bundan istifadə edən Avropanın və ABŞ-in məkrili dairələri onları öz qara torlarına salıb, istifadə edirlər. İlk vaxtlar onlara aylıq böyük məbləğ də pulpara, gözəl yaşayış və oturum izni vədərləri verilib. Vaxt keçidkə vədərlərə imtina edilib. Çünkü antimilli ünsürler tam şəkildə çirkəbin içine batıb, özlərini natəmiz məxluqça çevirmişlər. Tural Sadiqli, Qabil Məmmədov, Məhəmməd Mirzəli, Sevinc Osmanqızı, Arif Məmmədov açıq şəkil də ermənipərst mövqə nümayiş etdirirlər.

Dəfələrlə Sevinc Osmanqızı çıxışlarında erməni lobbisinin sıfarişinə uyğun olaraq Ermenistan hakimiyyətinə terifləyib və Paşinyanın mövqeyinin "əsaslı" olduğunu bəyan edib. Hətta utanıb, çəkinmədən "Paşinyan demokratik baş nazirdir və xalqının məraqlarına dəyər və hörmət göstərən şəxsdir" deyə bildirir. Özünün TV-sin de Azərbaycanın principial mövqeyini müdafiə etməyi "lüzum bilməyən" Sevinc Osmanqızı Ermenistandakı revanşistlerin "arqument" lərini "müsəbət hal" kimi dəyərləndirib. Bütün bunlar onu təsdiq edir ki, S. Osmanqızı Ermenistanın təbliğatçısı rolu üzərinə bir missiya olaraq götürdüyüünü gizlətmir. Hətta dələyi ilə bununla fəxr etdiyinə eyham vurur.

Sevinc Osmanqızına qarşı cinayət işi qaldırıldı

Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğunun İstintaq İdarəsi tərəfindən təqsirləndirilən şəxs qismində Sevinc Osmanqızına Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 467-13.4-cü maddəsinin tələbini əsasən rəsmi bildiriş göndərilib. Bildirişdə onun təqsirləndirilən şəxs olaraq əməlləri geniş və ehatəli şəkildə qeyd edilib. Həmin qərara əsasən, "YouTube" internet portalında istifadəsində olan "Sevinc Osmanqızı TV" adlı kanalında 17 fevral 2019, 17 oktyabr 2019 və 25 iyun 2020-ci il tarixlərde yayımladığı videomüräciətlərində insanların iradəsinə təsir edib, onları Azərbaycanda qanuni əsaslarla formalaşmış və fəaliyyət göstərən mövcud hakimiyyətə qarşı qanunsuz, yəni zor tətbiqi yolu ilə çıxmış təşviq etməyə çıxmışla bir qrup şəxs halında Azərbaycanda hakimiyyətin zorla əle keçirilməsinə yönələn, vahid niyyətə qabaqcada ələ bir olan bir qrup şəxs halında hakimiyyət nümayəndəsinin qanuni tələbərinə feal şəkildə təbə olmamaq və ya zorakılıqla müşayiət olunan iştişəslərə açıq çağrıqlar edilməsinə nail olmasına, qeyd olunan videomaterialları idarə etdiyi kanalda qeyri-məhdud şəxslərin baxa biləcəyi internet resursları vasitəsi ilə təkrarən yaymasına, eləcə də, Abid Abdin oğlu Qafarov və qeyriləri ilə bir qrup şəxs halında birləşərək həmin kanalda 26 iyun 2024 və 9 dekabr 2024-cü il tarixlərində dialoq zamanı ümumi cinayətkar niyyətə uyğun ələr olduğu şəxsin fikirlərini dəstəkləməklə insanların iradəsinə təsir edərək onları Azərbaycanda hakimiyyətin zorla əle keçirilməsinə yönələn, vahid niyyətə qabaqcada ələ bir olan bir qrup şəxs halında hakimiyyət nümayəndəsinin qanuni tələbərinə feal şəkildə təbə olmamaq və ya zorakılıqla müşayiət olunan iştişəslərə açıq çağrıqlar edilməsinə nail olmasına, qeyd olunan videomaterialları idarə etdiyi kanalda qeyri-məhdud şəxslərin baxa biləcəyi internet resursları vasitəsi ilə təkrarən yaymasına əsali şübhələr müəyyən edilib.

Azərbaycanda hakimiyyətin zorla əle keçirilməsinə yönələn, vahid niyyətə qabaqcada ələ bir olan bir qrup şəxs halında hakimiyyət nümayəndəsinin qanuni tələbərinə feal şəkildə təbə olmamaq və ya zorakılıqla müşayiət olunan iştişəslərə açıq çağrıqlar edilməsinə nail olmasına, qeyd olunan videomaterialları idarə etdiyi kanalda qeyri-məhdud şəxslərin baxa biləcəyi internet resursları vasitəsi ilə təkrarən yaymasına, eləcə də, Abid Abdin oğlu Qafarov və qeyriləri ilə bir qrup şəxs halında birləşərək həmin kanalda 26 iyun 2024 və 9 dekabr 2024-cü il tarixlərində dialoq zamanı ümumi cinayətkar niyyətə uyğun ələr olduğu şəxsin fikirlərini dəstəkləməklə insanların iradəsinə təsir edərək onları Azərbaycanda hakimiyyətin zorla əle keçirilməsinə yönələn, vahid niyyətə qabaqcada ələ bir olan bir qrup şəxs halında hakimiyyət nümayəndəsinin qanuni tələbərinə feal şəkildə təbə olmamaq və ya zorakılıqla müşayiət olunan iştişəslərə açıq çağrıqlar edilməsinə nail olmasına, qeyd olunan videomaterialları idarə etdiyi kanalda qeyri-məhdud şəxslərin baxa biləcəyi internet resursları vasitəsi ilə təkrarən yaymasına əsali şübhələr müəyyən edilib.

Şəhərinə ittiham elan edilməsi ilə bağlı həmin tarixdə axtarış elan edilib. Təqsirləndirilən şəxse izah edilir ki, Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 467-13.3-cü maddəsinə əsasən ibtidai istintaqda iştirak etmək, özünün seçimi əsasında müdafiəçi ilə təmin olunmaq və digər prosessual qaydalarla malikdir. Müdafiəcədən istifadə etdiyi halda onuna bağlı məlumatları istintaq orqanına göndərməlidir.

Qiyabi icraatın açıla biləcəyi, qiyabi hökmün və məhkəmənin digər qərarının çıxarılaçığı barede xəbərdarlıq edilir. Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 54-2.1.7-ci və 467-13.3-cü maddələrinin tələbərinə əsasən, təqsirləndirilən şəxs Sevinc Osmanqızı xəbərdarlıq edilir ki, çağrışa gəlmədiyi halda Cinayət-Prosessual Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş qaydada baresində qiyabi icraat açıla bilər və bərəsində qiyabi hökmün və ya məhkəmənin digər yekun qərarının çıxarıla biləcəyi ilə nəticələnə bilər. Eyni məzmunlu bildirişlər Qənimət Zahidova, Abid Qafarov, Hacıyev İlqar Allaz oğluna və digərlərinə de göndərilib.

Sevinc Osmanqızını və İlqar Hacıyevi həbsdən xilas edən o iki məlki şəxs kimdir?

Gözlənilən ondan ibarətdir ki, təqsirləndirilən xaricdəki antimilli ünsürler qanuna qarşı növbəti hörmətsizlik nümayiş etdirəcəklər. Yəni onlar ədalet mühakiməsindən çəkinərək istintaqın qanunu çağırışına əməl etməyəcəklər. Bununla təbii olaraq vəziyyətlərini dəha da ağırlaşdırılmış olacaqlar. Beynəlxalq hüquq normalarından çıxış etməklə Azərbaycan haqlarında cinayət işi açılan xaricdəki antimilli ünsürlerin həbs olunması üçün hüquqi addımlar atacaq. Artıq bir səra mənbələridən alındığımız məlumatə görə, ABŞ-da gizlənən Sevinc Osmanqızı və İlqar Hacıyev polis tərəfindən saxlanaraq dindirilib. Məlumatə görə, Sevinc Osmanqızı polis idarəsində özünü xuliqan kimi aparıb və ABŞ rəsmi dairələrinə şikayət edəcəyi hədəsi ilə polis əməkdaşlarını qorxutmağa çalışıb. Ancaq polislər onu ayaqlarına təpiklə vurub, susmasını tələb ediblər. Hətta polis memuru həyəz hərəkətlərinə davam edəcəyi təqdirdə məhkəmə qarşısına çıxarılaraq həbs ediləcəyini bildirib. Onun nəzərinə çatdırılıb ki, Azərbaycan hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən haqlarında cinayət işi qaldırılıb və dindilimlərinə zərərət var. Bundan sonra qorxuya düşən S. Osmanqızı polislərlə sakit tərzdə danışmağa başlayıb.

Polis idarəsində olarkən İlqar Hacıyevin polislərə rüşvət verməyə çalışıldığı bildirilir. Ancaq istəyi baş tutmayıb. Onun bu hərəkəti ABŞ qanunvericiyinə zidd olduğu bildirilib və son xəbərdarlıq edilib. Məlumatə görə, hər iki antimilli ünsür 5 saatə qədər polis bölməsində saxlanılıb, dindirilib, izahatları alınıb. Diqqətəkən məqam ondan ibarətdir ki, S. Osmanqızı fürsət taparaq kiməzə zəng edib. Zəngdən 30 dəqiqə sonra iki məlki şəxs polis bölməsinə gəlib, idarə reisi ilə görüşüb. Az sonra Sevinc Osmanqızı və İlqar Hacıyev saxlanma kamerasından çıxarılaraq gələn iki məlki şəxs təhvil veriliblər. Ehtimal olunur ki, S. Osmanqızını və İlqar Hacıyevi xilas edənlər xüsusi xidmət orqanlarının zabitlərididir.

Söz yox ki, Azərbaycan qanunları harada və kimin himayəsinə siğinməlarından asılı olmayaraq haqlarında cinayət işi qaldırılan antimilli ünsürleri hər məqamda izleyəcək. Prosesin sonunun işə onlar üçün heç də yaxşı olmayacağı. Nəhayət, həbs olunaraq Bakıya gətirilərək, ədalet mühakiməsinə təhvil verilecəklər.

İLHAM ƏLİYEV

Uşaqları sosial şəbəkələrdən necə uzaq tutmalyıq?

PSİKOLOQ AÇIQLADI

Müasir dövrədə sosial media həm böyükərək, həm də uşaqların həyatına etibarlıdır. Xüsusiyyətlərə yoneticimələr rəqəmsal platformalarda həm informasiya, həm də sosial əlaqə axtarırlar. Buna görə də valideynlərinə onların dərindən istifadə etmək lazımdır, yoxsa düzgün yonləndirmə ilə istifadəsinə idarə etmək daha doğrudur?

Məsələ ilə bağlı psixoloq Vüsələ Mirzəyevənə SıA-ya açıqlamasında bildirib ki, müasir dövrədə sosial media həm böyükərək, həm də uşaqların həyatında çox böyük rol ola bilər. "Sosial media deyəndə biz bura sosial şəbəkələri, insanlarla ünsiyyət qurduğumuz platformları əlavə edirik. Bundan əlavə, bütün məlumatları da buradan axtarırıq. Həqiqətən də qadağın məsələsi uşaqlarda çox mənfi reaksiyalara gətirib çıxarırlar. Çünkü əgər böyükərək özüne bu qadağanı qoya bilirse, uşaqlarda bu qadağanı o qədər də effektiv olmur. Biz bu qadağanı qoyarkən nəzərə almalıq ki, əvvəldən necə icazə vermişikse, qadağanın qoyulması da onlara o qədər mənfi təsir göstərir. Düzgün yonləndirmə uşaqları rehberləşdirən şəbəkələrindən kənardır. Amma iradəsiz uşaqlarımız var ki, onlarda bu çətin alınır. Ona görə də çalışmalıyıq ki, aludəciliyi çevreilməmişdən qabaq bunun qarşısını alaqlıq.

Arzu Qurbanlı

Sərqi-Qərbi mübarizəsi: dünyanın əsas güc mərkəzi dəyişir

Den Syaopinin təşəbbüsü ilə "kapitallaşdırılmış sosializmə" keçidin Çin təcrübəsi sadəcə rəqabətdən daha çox şəyi sübut etdi. Çoxları bunu dönməz və hətta universal hesab edir, o cümlədən "pan-Qərb" neqlobalizmə qarşı mübarizə sahəsində. Tianjində keçirilən son ŞəT sammitindən dərhal sonra fərqli yeni bir dünya nizamının yarandığını iddia etməyə başlayan mütəxəssislər tələsmirlərmi? Xeyr, beləkə də yox. Bu, real bir tendensiya kimi görünür.

Qeyd etmək lazımdır ki, rəsmi Pekin dönenki müstəmləkəcilərən Qlobal Cənuba səlahiyyətlərin yenidən bələd olmasına təklif edən tek mənbə deyil. Lakin Çin paytaxtının bele bir prosesdə liderliyini necə qoruyub saxlamağı gözlədiyi tam aydın deyil. Qlobal əksəriyyətin iqtisadi dominantlığı və Çinin indi demək olar ki, mübahisəsiz gələcək liderliyi hələ ki, hər yerde, əlbəttə ki, ABŞ və Avropa İttifaqı istisna olmaqla, her kəsin bir qitedən digərinə üstünlük verilməsindən dərhal və daimi məmənun qalacağına zəmanət vermir. Xəbərdarlıq edənlərlə necə razılaşmamaq olar: Si Cinpin sadəcə dünya nizamının yenidən qurulmasının əsas faydalananı kimi statusunu gizlətməyi dayandırıb.

Uzun müddətdir ki, Qərb mətbuatı həm BRICS-in, həm də ŞəT-in təsirini kiçildərək onları "geosiyasi pavilyonları" və hətta buxar buraxmaq üçün siyasi məkanlar adlandıır. Lakin Qərb mediası onları lağış qoymaq ehtimalı getdikcə azalır və məsələn, iki il əvvəl Qərb mediası ilk dəfə BRICS birliliyinin "vanilla" çoxqütbülükdən anti-müstəmləkəçi azadlıq hərəkatına çevrildiyini, ən azı Qlobal Cənubun konsolidasiyasının əsasına çevrilidini etiraf etdi.

Bu arada, Çin lideri daha bir tribunani, adı ŞəT zirvesini tam olaraq uyğun məkana çevirməyi bacardı və ona BMT qədər, beləkə də daha çox telebat olduğunu sübut etdi. Si Cinpin, yeni Qlobal İdareetmə Təşəbbüsünü təqdim etmək üçün vətənində yaranmış fürsətdən istifadə edərək, BMT-dəki ŞəT həmkarlarına dediklərini təkrarla-

mağjı belə zəruri hesab etmədi. Bu unikal "təqdimatın" İkinci Dünya Məharibəsində Qələbenin 80-ci il-dönmənə təsadüf etməsi təsadüfi deyil. Bu məharibədə Qərb tarixçiləri (xüsusən də son illərdə) Çinin rolunu, beləkə də SSRİ-nin rolunu kiçildiklərindən daha çox kiçildilər. Və təsadüfi deyil ki, Çin Orduyu öz liderlərinin əsas çıxışını Çinin hərbi qüdrətinin parlaq nümayişi ilə dəstəkləmək qərarına gəldilər - bu, ölkənin tarixində əvvəllər heç vaxt görünməmiş dərəcədə təcəcüblü bir nümayiş idi. Və bu, kollektiv Qərbi narahat etdi.

Pekin hazırda Qərbən çoxlu siqnal aldığı gizlətməyə çalışır, çünki Çinə qarşı çıxməq istəyi tekce Prezident Trampin təşəbbüsü ilə deyil, həm də çoxdan bu fikirdə olan digər Qərb mərkəzlərindən getdikcə artmaqdadır. Bu müxalifet birbaşa və ya dolayı yolla təkcə si-

müstəqilliyyindən heç də az əhəmiyyət kəsb etməməsi deyil. Daha da vacibi odur ki, Çin Rusiyani müxtəlif sahələrdə cəlb etmək və dəstəkləmək bununla da Rusyanın ənənəvi tərəfdaşlarının çoxu, hətta demək olar ki, hamisi, xüsusən də

yaxınlaşdırır. Hər ikisi sənaye, texnologiyalar və resurslarını bölüşdürməkdə bir-birinin güclənməsinə dəstək verirlər.

Bundan əlavə, Çin və Rusiya Qərbin BMT-ni və UNESCO, IAEA və ya OPEC kimi digər qlobal təşkilatları tamamilə və ya demək olar ki, tamamilə təbə etmək siyasetindən açıq şəkildə narazıdır. Bu kontekstdə Pekin və Moskvanın ŞəT və BRICS-in dəstəyi olmadan uğur qazanması ehtimalı azdır.

Təkcə ticarət həcmi bu gün o qədər də vacib deyil. Sırf ixrac-idax əməkdaşlıq modelindən sənaye əməkdaşlığına tez bir zamanda keçmək, bir-birinin ərazisində yeni birgə istehsal müəssisələri tikmək və istehsala investisiya qoymaq həm Rusiya, həm də Çin iqtisadiyyatı üçün çox vacibdir. Bu istiqamətdə son illərdə çox sayıda böyük müqavilələr imzalanıb və işlərə başlanılıb.

Daha geniş şəkildə ifadə olunsa, Qərbin göstərdiyi təzyiq Rusiya ilə Çini bir-birinə dəha da yaxınlaşdırır. Bu əməkdaşlıq Çin və Rusiya qarşı vahid cəbhənin konturlarının pozulması səbəbindən kon-

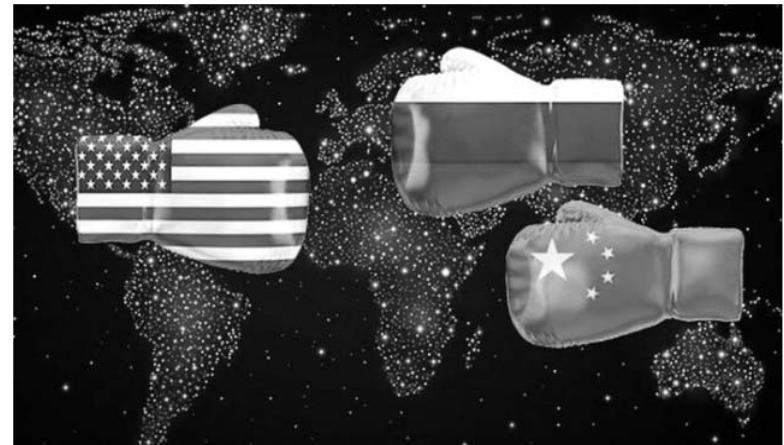
yasət və iqtisadiyyata deyil, hər şəxsi təsir edir və bu müxalifətə Təyvanın rolü ikinci dərəcəli hala gəlir.

Məsələ təkcə Rusyanın sayasında illərdir faktiki olaraq təmin edilə bilən Çin iqtisadiyyatının enerji müstəqilliyyinin sırf maliyyə

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkışafı
Agentliyi

*Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkışafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə
"İctimai və dövlət maraqlarının müdafiəsi"
istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.*

liqli əlaqədir, çox güman ki, Alli ile tərəfdaşlıq vəsítəsilə. Burada ən böyük çətinliklər, çox güman ki, ortaq "oyun qaydalarının" hazırlanmasında olacaq, bu isə illər çəkəbilər, çünki xatırladıqımız kimi, ar-tiq Alli ilə İran arasında baş verib.

Qərb Rusiyası və Çini ikinci dərəcəli güce çevirməyə çalışarken, Pekin və Moskvanı daha da

kret bəhər verir: Qərb ölkələri artıq heç birini hərbi, iqtisadi, texnoloji və ya ticari baxımından şantaj edə bilmirlər.

Əksər ekspertlər Çin-Rusiya münasibətlərinin daha da dərinləşəcəyini deyirlər. Gələcəkdə, təhlükəli beynəlxalq vəziyyəti nəzərə alaraq, Çin və Rusiya maliyyə texnologiyaları, iqtisadiyyat və humanitar elmlər sahəsində əməkdaşlığı daha da gücləndirəcək, müxtəlif səviyyələrdə qarşılıqlı fəaliyyət üçün daha güclü platforma yaradacaqlar. Ekspert hesab edir ki, bu tendensiyalar BRIKS və ŞəT üzv ölkələri arasında qarşılıqlı fəaliyyətin təbiətini müəyyən edəcək.

Ümumiyyətə, dünyanın siyasi və iqtisadi qütbleşməsi fonunda mübarizə daha da kəskinləşir. Kobud desək, Qərb və Şərqi arasında müharibə bütün sahələrdə gedir və burada kimin qalib gələcəyi indidən görünür. Dünyanın elmi, texnoloji, iqtisadi və siyasi güc mərkəzi qərbdən şərqə keçir. Qərb blokunun başında ABŞ və Avropa İttifaqı, Şərqi blokunun başında isə Çin və Rusiya dayanır. Digər ölkələrin kimin yanında olacaqı çox şeyi müəyyən edəcək. Bu gün isə görünür odur ki, Qlobal Cənub və Qlobal Şərqi ölkələri kollektiv Qərbin istismar və təzyiqlərindən bezərək çıxış yolu axtarırlar və burada da yeganə alternativ Rusiya-Çin ittifaqının başında durduğu bloklardır.

Azərbaycana gəldikdə, ölkəmiz balanslı siyaset yeridir. Lakin son dövrlərde iqtisadi əməkdaşlıqla Rusiya və Çin (həmçinin onlarla eyni bloklarda təmsil olunan ölkələrlə) əməkdaşlığı kəskin artırır.

Həm coğrafiyamız, həm əsas iqtisadi-ticari tərəfdaşlarımız Şərqi cəbhəsindədir. Rusiya ilə onsur da böyük siyasi, iqtisadi, hərbi əməkdaşlığımız var, Çinlə də bu sahələrdə əməkdaşlıq sürətli güclənir.

Azərbaycan hər iki cəbhənin qovşağında yerləşsə də, mədəni olaraq da, mənəvi olaraq da Şərqi məxsusdur. Üstəlik, iqtisadi inqərasıya da Şərqlədir. Bu isə yaxın geləcəyin əsas güc merkezinin yanında olmaq demekdir.

Elçin Bayramlı

“Tərbiyə prosesində “yoxdur” və “olmaz” kimi məhdudiyyətlərin də önəmi var”

**SOSİOLOQ
DANIŞDI**

“Azərbaycan ailə mədəlinde valideynlər övladlarının gələcəyi üçün bütün imkanlarını səfərber etməyə çalışırlar. Onların yaxşı təhsil alması, mənzil və minik vasitesi ilə təmin olunması, rahat şəkildə ailə qurması kimi hədəflər valideyn məsuliyyətinin yüksək seviyyesini göstərir və milli mentalitetin müsbət cəhəti kimi dəyərləndirilir”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında sosial və mənəvi

məsələlər üzrə ekspert Ramal Əliyev deyib. Onun sözlərinə görə, lakin bu yanaşmanın arxa fonunda müəyyən risklər də mövcudur: “Valideynlər hər şeyi övladlarının qarşısına hazır şəkildə qoymuşda, bu davranış uşaqlarda “mənsiz də hər şey olacaq” düşüncəsini formalasdırıb bilər. Hazır imkanların bolluğu övladın şəxsi təşəbbüskarlığını zəiflədir, çünki o, çox vaxt nəyəse nail olmaq üçün öz gücünü ortaya qoymağa ehtiyac duymur. Bu isə geləcəkdə məsuliyyət hissinin inkişafına mane olur.

Çətinliklə üzləşməyən uşaqlar müstəqil həyatda daha çox problemlərlə karşılaşırlar. Çünkü mübarizə aparmağı, zəhmət çekməyi,

**Bakıda evdən
içində 70 min
manat olan seyf
oğurlandı...**

Bakının Nizami rayonunda evdən 70 min manat və qızıl-zinət eşyaları oğurlamaqda şübhəli biliñen şəxs saxlanılıb. Bu barədə Daxili İşlər Nazirliyindən məlumat verilib. Bildirilib ki, keçirilən əməliyyat-axtarış tədbiri ilə həmin evdən 70 min nağd pul, 8 min manat dəyərində qızıl-zinət əşyaları və şəxsi sənədləri olan seyfi oğurlamaqda şübhəli bilinən 26 yaşlı Məhəmməd Məcid saxlanılıb.

Araşdırmaclarla həmin şəxsin ev sahibinin mənzildə olmadığından istifadə edərək içəri daxil olduğu və seyfi oğurladığı məlum olub. Faktla bağlı Nizami Rayon Polis İdəresində Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsi ilə cinayət işi başlanılıb. Araşdırmaclar davam etdirilir.

çixış yolları axtarmağı öyrənmirlər. Halbuki müəyyən məhdudiyyətlər içinde böyükən uşaqlar daha çevik, bacarıqlı və məsuliyyətli olurlar. İnsan psixologiyası göstərir ki, komfort zona təşəbbüs zəiflədir, passivlik yaradır və şəxsi məsuliyyəti azaldır.

Bu səbəbdən maddi imkanları yaxşı olan valideynlər belə övladlara zəruri ehtiyaclar çerçivəsində dəstək verməli, artıq serbest maliyyə təminatından çekinməlidirlər. Həddindən artıq pul həm uşağı israfçılığı meyləndir, həm də onu daha çox rahatlığa alıdıraq məsuliyyət hissini zəiflədə bilər. Tərbiyə prosesində “yoxdur” və “olmaz” kimi məhdudiyyətlərinin önəmi var. Bu sözləri eşimdən böyükən uşaqlar həyatın real çətinliklərinə hazır olmur, maddi və psixoloji gərginliklərle karşılaşanda daha tez çətinlik çəkirlər. Məhz məhdudiyyətlər uşaqa məsuliyyətli davranışa, qərarlarının nəticəsinə cavabdehlik daşımağı və zəhmətin dəyərini anlamağı öyrədir.

Günel Fərzəliyeva

Torpaq analizi nə üçün vacibdir?

Aqrar Xidmətlər Agentliyinin Aqrar Telim Mərkəzi tərəfin-dən kənd təsərrüfatında yüksək məhsuldarlığın təmin edilməsi, torpaq münbitliyinin qorunması və gübərləmənin elmi əsaslarla həyata keçirilməsi məqsədilə “Torpaq analizlərinin əhəmiyyəti” mövzusunda maarifləndirici videoçarx hazırlanıb.

Aqrar Telim Mərkəzindən verilən məlumatə görə, videoçarxın hazırlanmasında əsas məqsəd fermerlərin və torpaq istifadəçilərinin torpaq analizlərinin aparılmasının vacibliyini barədə məlumatlılığını artırmaq, düzgün gübərə normalarının müəyyənləşdirilməsi və resursların səmərəli istifadəsi ilə bağlı maarifləndirməkdir.

Videoçarxdə torpaq analizlərinin növləri, onların kənd təsərrüfatı üçün əhəmiyyəti, gübərə seçimini təsiri və analiz nəticələrinin məhsuldarlıq birbaşa təsiri barədə etraflı məlumat verilir. Həmçinin videoçarxdə artıq və ya az gübərləmənin yaradığı problemlər, torpaqda duzlaşma və qida maddələrinin balansızlığı kimi halların qarşısının alınması yolları izah olunur.

Maarifləndirici material fermerlərə torpaqdan daha səmərəli və davamlı şəkildə istifadə etmək, ekoloji tarzlığı qorumaq və yüksəkkeyfiyyətli məhsul əldə etmək üçün düzgün yanaşma formalasdırmağa kömək edir.

“SƏS” qəzeti-nə abunə kampaniyası davam edir!

«SƏS» QƏZETİNƏ
ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏR
AŞAĞIDAKI YAYIM
ŞİRKƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏ
SAXLAYA BİLƏRLƏR

1. Azərpoçt Poçtdaşımı Mərkəzi – 0125984955, 0552004544
2. Mətbuat Yayım MMC – 0124411991, 0124404694
3. Səma Mətbuat Yayım – 0125940252, 0503336969
4. Pressinform MMC – 0125115191, 0504560835, 0553156002
5. Qaya Mətbuat Yayım – 0125667780, 0502352343
6. Ziya LTD – 0124977696, 0503067744
7. Bakmətbuat MMC 0502644010

1 nüsxə 1 ayılığı 8 AZN

6 ayılıq 48 AZN

1 illik 96 AZN

**ABUNƏÇİLƏRİMİZİN
XİDMƏTİNDƏYİK**
Müraciət, şikayət, yazı, təbrik və başsağlıqlarınızı
dərc etməyə hazırlıq!

Gələn ildən bu sahələrdə də ƏDV qaytarılacaq

“Vergi Məcəlləsinə” gələn ildən “ƏDV geri al” mexanizmi ilə bağlı yeni dəyişikliyin edilməsi nəzərdə tutulub. Layihə Milli Məclisin iqtisadi siyaset, sənaye və sahibkarlıq komitəsində dəsteklənərək plenar iclasa tövsiyə edilib. Musavat.com xəber verir ki, bunu deputat Vüqar Bayramov sosial şəbəkə hesabında bildirib. V.Bayramov qeyd edib ki, yeni dəyişikliklərə əsasən, gələn ildən vətəndaşlara “ƏDV geri al”a görə daha çox vəsaitin ödənilməsi nəzərdə tutulur:

“Belə ki, təklif edilən layihəyə əsasən, bərbərxana, gözəllik salonu və kosmetoloji

mərkəzlər tərəfindən göstərilən xidmətlərə görə “ƏDV geri al” mexanizminin tətbiqi həyata keçiriləcək. Bu o deməkdir ki, sözügedən xidmətlərdən istifadə edən vətəndaşlarımız ödədiyi verginin bir hissəsini geri ala biləcəklər”.

**Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev**

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyli
küçəsi, 66.

Şəhadətnömrə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az

“ƏLİNCE” AZƏRBAYCAN XEYRİYYƏ
CƏMIYYƏTİNİN ORQANI.
QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə bilər.

**Qəzet bazar və
bazar ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur**

Tiraj: 3000